

El PNB mira cap a Irlanda

Xavier Vinader

"El pragmatisme sembla que, a poc a poc, ha guanyat terreny en el complicat panorama polític basc."

La informació que el PNB manté, des de fa setmanes i en secret, una via de contacte amb els representants més importants de la coordinadora KAS en vistes a unes futures converses formals amb el sector basc partidari de la lluita armada que portessin, en un futur, a pacificar Euskadi, ha aixecat una polseguera de mil dimonis.

El Partit Popular ha estat el primer a posar el crit al cel. Però el cor desqualificador no ha passat d'aquí. La resta han estat més discrets. O més intel·ligents. Tant el PSE-EE com EA han tingut molta cura de no criticar la iniciativa frontalment. A pesar de la distància que encara hi ha entre ells, el pragmatisme sembla que, a poc a poc, ha guanyat terreny en el complicat panorama polític basc.

Des de fa mesos, en molts cercles de poder d'Euskadi es parla amb força insistència de la "via noruega" que els palestins i els israelians van utilitzar, sempre amb total discreció, per arribar a una solució satisfactòria a les dues parts en conflicte. També s'invoca amb freqüència "l'exemple irlandès" que ha permès que els representants del govern de Londres i el Sinn Féin-IRA arribessin a uns mínims acords per fer callar les armes. Per ara tots els moviments s'han fet amb molta prudència i discreció —no podem oblidar que l'empresari José María Aldaya continua segrestat—, però el cas és que, en l'interior del PNB, cada vegada hi ha més gent que pensa que s'acosta el moment que, alguns polítics qualificats diguin públicament el que ja fa anys que saben i que han expressat moltes vegades *off the record*: "s'imposa una negociació política perquè ni ETA podrà mai guanyar l'estat espanyol, ni viceversa".

Els resultats del "mètode irlandès" s'han començat a veure fa uns mesos, però el fet és que va començar fa molts anys. Concretament, la "línia de comunicacions" entre el Govern britànic i el Sinn Féin-IRA es va posar en marxa el 1974 amb dues sèries de negociacions en què van representar un paper important alguns capellans del West Belfast.

Posteriorment, durant les vagues de fam dels presos irlandesos dels anys 1980-81, el líder del Sinn Féin, Gerry Adams, es va reunir amb un representant del Foreign Office britànic. I a través d'un altre contacte, els representants dels vaguistes es trobaven amb un capellà anomenat "l'Àngel" i que va fer de missatger amb un important empresari catòlic que, al seu torn, rebia instruccions d'un diplomàtic del Foreign Office conegut amb el pseudònim de l'"Escalador de Muntanyes". En la dècada se-

Xabier Arzallus. El PNB assaja la via irlandesa per acabar amb el conflicte armat.

güent el contacte entre els nacionalistes irlandesos i el Govern britànic es va mantenir adormit però no es va extingir.

Les comunicacions es van reprendre a meitat de 1990, quan a instàncies dels britànics va tenir lloc una reunió de tres hores entre representants del Foreign Office i Martin McGuinness. L'objectiu de la trobada va ser la presentació com a nou representant britànic de Michael Oatley, un oficial veterà del MI6 que, després de nombrosos anys a Irlanda del Nord, va estar destinat a Zimbabwe fins la seva retirada l'any 91 i que posteriorment va ser fitxat per l'empresa d'investigacions Kroll Associates.

A partir d'aquell moment, Oatley i els seus interlocutors van posar en marxa un pla secret de pau que consistia bàsicament en una política de "desacceleració" entre l'IRA i les forces de seguretat. Els moviments van ser lents, però efectius. D'aquesta manera es va poder aconseguir que, a finals de 1992, l'IRA estengués la seva tradicional treva de tres dies per Nadal cap a un període de pau més llarg i permanent. El conflicte irlandès no està acabat ni de bon tros, però sembla haver entrat en una fase terminal. A Belfast i a Londres les converses continuen. Aquí, el PNB en pren bona nota.